

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

08 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
președinte
judecători

NICOLAEV Ghenadie
TOMA Nadejda
MORARU Petru

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de avocata Iovu Tatiana în numele inculpatului, prin care se solicită casarea încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 28 iulie 2017 în cauza penală privindu-l pe Chirtoacă Dorin XXXXX, învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 42 alin. (2), 326 alin. (3) lit. a), 324 alin. (3) lit. a), b) Cod penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 28 iulie 2017, s-a dispus restituirea cererii avocatei Iovu T. cu privire la sesizarea Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe cauza penală privindu-l pe Chirtoacă Dorin XXXX, învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 42 alin. (2), 326 alin. (3) lit. a), 324 alin. (3) lit. a), b) Cod penal, pentru înlăturarea neajunsurilor care au dus la restituirea cererii.

2. În partea descriptivă a încheierii s-a menționat că, inculpatul Chirtoacă D. a fost deferit justiției, fiind învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 42 alin. (2), 326 alin. (3) lit. a) și 324 alin. (3) lit. a), b) Cod penal. În cadrul ședinței de judecată apărătorul Iovu T., care acționează în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale inculpatului Chirtoacă D. a înaintat o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor din art. 33 din Legea privind administrația publică locală nr. 436-XVI din 28.12.2006.

Inculpatul, în ședința de judecată, a susținut cele invocate de apărător, iar procurorul a solicitat respingerea sesizării, deoarece nu întrunește prevederile legale.

Audiind participanții la proces și analizînd conținutul cererii depuse în raport cu normele juridice ale căror control constituțional s-a solicitat, precum și luînd act de Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, instanța a conchis asupra restituirii sesizării.

Rolul judecătorului ordinar este de a verifica întrunirea condițiilor stabilite de Curte la pct. 82) din hotărârea menționată. Verificarea respectivă este posibilă în condițiile în care semnatarul respectă condițiile de formă la depunerea sesizării. Depunerea sesizării prin derogare de la cele enunțate, are ca efect

punerea judecătorului în imposibilitatea de a verifica existența sau inexistența condițiilor necesare pentru sesizarea Curții.

Prin urmare, raportând dispozițiile expuse în HCC nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, la prevederile art. 7 CPP, art. 39 din Legea nr. 502 din 16.06.1995 privind Codul jurisdicției constituționale și art. 135 din Constituția Republicii Moldova, instanța de judecată a stabilit că sesizarea înaintată de avocată nu corespunde cerințelor de formă.

Subsecvent, instanța a menționat că autorul sesizării trebuie să explice cât se poate de clar și amănunțit, în același timp concis, problemele abordate în sesizare.

Totodată, autorul sesizării trebuie să facă o descriere succintă a circumstanțelor litigiului examinat de către instanța de judecată și să demonstreze că norma contestată are relevanță în litigiul principal aflat pe rolul instanței, deoarece urmează a fi aplicat conform opiniei instanței în pricina concretă pe care o examinează, corespunzător cerințelor art. 7 alin. (3) CPP.

La fel, s-a specificat că autorul sesizării trebuia să indice în cererea sa ce așteaptă de la procedura pe care o angajează în fața Curții, reieșind din competența jurisdicțională a acesteia prevăzută de art. 135 din Constituție, art. 4 din Codul Jurisdicției Constituționale și art. 4 din Legea cu privire la Curtea Constituțională.

Autorul sesizării, de asemenea, trebuia să atașeze la sesizare și să menționeze în listă toate actele vizate în obiectul sesizării, precum și orice alt document pe care dorea să-l prezinte Curții drept mijloc de probă.

Pe când în speța dată, instanța a constatat că autorul sesizării nu a anexat documentele vizate în obiectul sesizării deși a făcut trimitere la acestea.

3. Încheierea pronunțată de instanță, nu este susceptibilă căilor de atac.

4. Avocata Iovu T., acționînd în numele inculpatului Chirtoacă D. a atacat cu recurs în anulare încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 28 iulie 2017, solicitînd casarea acesteia, deoarece este emisă ilegal.

În cererea de recurs în anulare, recurenta face trimitere la prevederile art. 453 alin. (1) CPP, potrivit cărora hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, atunci cînd un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată, inclusiv cînd Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

În opinia recurente, contrar prevederilor legale menționate supra, instanța a dispus că încheierea din 28.07.2017 nu este susceptibilă căilor de atac, fapt ce denotă că este irevocabilă odată cu pronunțarea ei.

Astfel, în vederea reparării unui viciu fundamental de drept admis de către instanța de fond și în vederea revendicării dreptului încălcat, o altă posibilitate decît casarea încheierii din 28.07.2017 pe calea recursului extraordinar nu există.

Din conținutul încheierii recurate se observă caracterul formal al acesteia, fiind un act procedural ilegal și abuziv. Prin argumentarea care a fost invocată de către instanța de judecată, vizavi de restituirea sesizării, se constată că de fapt instanța și-a însușit atribuții și competențe improprii, fapt care a dus la soluționarea greșită a chestiunii privind suspendarea din funcție a lui Chirtoacă D. din calitatea sa de Primar General al mun. Chișinău, în condițiile în care partea apărării a invocat neconstituționalitatea prevederilor legale în baza căreia instanța a dispus suspendarea din funcție.

Prin urmare, avînd în vedere cele expuse de Curtea Constituțională, instanța de fond avea obligația absolută și imperativă să sesizeze Curtea Constituțională în condițiile în care partea în proces a semnalat incertitudini din punct de vedere constituțional cu privire la norma aplicabilă la soluționarea demersului acuzatorului de stat privind suspendarea inculpatului din funcția de Primar General al mun. Chișinău.

Or, instanța de judecată nu era în drept să restituie cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe motivele invocate în încheiere, deoarece nu intra în competența sa să se expună asupra conformității conținutului sesizării ca formă, în condițiile în care Curtea Constituțională a indicat clar că instanța de fond se limitează doar la verificarea întrunirii condițiilor stabilite la pct. 82 din Hotărîre.

Respectiv, faptul dacă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate era sau nu suficient de motivată și în același timp concis descrise problemele abordate în sesizare, urma să ne răspundă Curtea Constituțională. Or, examinarea admisibilității sesizării excepției de neconstituționalitate intră în competența Curții Constituționale, dar nu a instanței de fond.

Cu atît mai mult, sesizarea formulată a fost întocmită în baza formularului publicat pe pagina oficială a Curții fiind urmate întocmai cerințele specificate în ghidul practic, precum și în nota explicativă la completarea formularului de sesizare, care de fapt sunt recomandări, dar nu cerințe imperative.

În opinia părții apărării sesizarea a corespuns condițiilor de formă prevăzute la art. 39 din Codul Jurisdicției Constituționale, iar alegațiile instanței descrise în conținutul încheierii recurate nu corespund circumstanțelor de fapt adevărate, sunt rupte din context, reduce la un formalism excesiv, o descriere abstractă și stereotipică a prevederilor legale, iar soluția pronunțată este una ilegală, formulată în scopul ca instanța de fond să se eschiveze de la sesizarea Curții Constituționale, ceea ce constituie o îngrădire a accesului la justiție.

Prin emiterea încheierii privind restituirea sesizării instanța a creat în mod artificial situația de a se eschiva de la soluționarea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate. Or, în situația în care partea a invocat incertitudini din punct de vedere constituțional a normei aplicabile în speță, în spiritul respectării dreptului la un proces echitabil, precum și a principiului imparțialității și contradictorialității, instanța nu era în drept să se expună asupra demersului privind suspendarea din funcție pînă nu soluționa în fond chestiunea de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

De altfel, pronunțându-se asupra demersului procurorului fără a soluționa în fond chestiunea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța a admis un abuz și

ilegalități, care am putea să le apreciem ca depășire a atribuțiilor procesuale.

Respectiv, încheierea din 28.07.2017 prin care s-a restituit cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pentru înlăturarea neajunsurilor care au dus la restituirea cererii, urmează a fi apreciată ca un act procesual abuziv, emis în afara cadrului legal și contrar Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. 1), lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

Chiar dacă am admite că instanța în mod justificat ar fi constatat anumite neajunsuri de ordin formal privind sesizarea înaintată, care pot fi înlăturate, aceasta nu era în drept să restituie cererea. Or, însuși restituirea cererii și înlăturarea neajunsurilor sunt două soluții ce nu se conciliază, fiind diferite.

În vederea asigurării celerității procesului, în cazul restituirii cererii, instanța urma să de-a posibilitatea procesuală de a contesta separat cu recurs încheierea judecătorului de restituire, inclusiv cu indicarea faptului că aceasta nu exclude posibilitatea înaintării repetate. Acest fapt rezultă din asigurarea dreptului de acces la justiție, dreptului la apărare și la un recurs efectiv, avînd în vedere că restituirea cererii se echivalează cu refuzul instanței de la soluționarea unei chestiuni a cărei examinare se solicită de parte. Or, judecătorul are îndatorirea de a primi spre examinare orice cerere care ține de competența sa în condițiile prevăzute de lege.

Astfel, procedînd în această manieră, prima instanță a dat dovadă de un formalism excesiv, refuzînd accesul la justiție, încălcînd astfel art. 6 CEDO în sensul căreia, pentru îndeplinirea unor anumitor neajunsuri în cererea formulată, instanța era obligată să acorde un termen, și doar în cazul în care lipsurile invocate nu erau înlăturate, instanța era în drept să restituie cererea.

Prin indicarea faptului că urmează a fi înlăturate neajunsurile, instanța de fapt a lăsat deschisă soluționarea chestiunii abordate. Iar în aceste condiții, prin prisma prevederilor Hotărârii Curții Constituționale sus-menționate, care stabilește că în cazul ridicării excepției de neconstituționalitate, instanța are obligația de a sesiza Curtea Constituțională, cu excepția faptului dacă nu sunt întrunite condițiile din paragraful 82, instanța de judecată nu era în drept să porceadă la examinarea demersului acuzatorului de stat privind suspendarea din funcție bazat pe norma incertă din punct de vedere constituțional, pînă fie nu se pronunța Curtea Constituțională asupra sesizării înaintate, fie pînă nu era pronunțată o încheiere judecătorească de refuz în ridicarea excepției de neconstituționalitate. Pe cînd instanța de judecată a examinat demersul acuzatorului de stat în baza unei norme care ridică probleme de constituționalitate.

5. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru următoarele considerente.

Din actele dosarului se constată că cauza penală privindu-l pe Chirtoacă D., învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 42 alin. (2), 326 alin. (3) lit. a), 324 alin. (3) lit. a), b) Cod penal, este pendinte la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, fiind examinat fondul cauzei.

Prin recursul în anulare formulat de avocata Iovu T. se contestă încheierea primei instanțe prin care acestei părți i-a fost restituită cererea cu privire la sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate înaintată pe cauza penală privindu-l pe Chirtoacă D., pentru înlăturarea neajunsurilor.

Instanța în dispozitivul încheierii menționate supra, a făcut specificarea că aceasta nu este susceptibilă căilor de atac.

În recurs, recurenta menționează că, contrar prevederilor legale, instanța a dispus că încheierea din 28.07.2017 nu este susceptibilă căilor de atac, fapt ce denotă că este irevocabilă odată cu pronunțarea ei. Respectiv, în vederea reparării unui viciu fundamental de drept admis de către instanța de fond și în vederea revendicării dreptului încălcat, o altă posibilitate decât casarea încheierii din 28.07.2017 pe calea recursului extraordinar nu există.

Față de cele ce preced, instanța de recurs în anulare reiterează că dispoziția art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, stipulează exhaustiv care sunt temeiurile de declarare a recursului în anulare, și anume, că hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii, iar aliniatul (2) al aceluiași articol, prevede că, recursul în anulare este inadmisibil dacă nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat.

Potrivit art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, se consideră încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

Conform art. 456 alin. (1) coroborat cu art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității recursului în anulare înaintat, în cazul în care se constată că acesta nu îndeplinește cerințele de conținut prevăzute de art. 455 Cod de procedură penală.

În textul art. 455 alin. (2) Cod de procedură penală, se specifică cerințele cărora trebuie să corespundă cererea de recurs în anulare, în special este descris conținutul acesteia. Or, norma procesuală reglementează obligația recurentului de a aduce în textul recursului argumentarea ilegalității hotărârii atacate, cu indicarea expresă a temeiurilor prevăzute de art. 453 Cod de procedură penală.

Prin urmare, normele de drept menționate supra prescriu, în mod expres, că pot fi atacate cu recurs în anulare doar hotărârile judecătorești prin care a fost judecată cauza penală în fond, adică hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, după epuizarea căilor ordinare de atac.

Din materialele dosarului, se constată că chestiunea care a fost examinată de către prima instanță și asupra căreia instanța s-a pronunțat printr-o încheiere nesuscetibilă

căilor de atac, se referă la ridicarea excepției de neconstituționalitate parvenită din partea apărării.

Or, o atare încheiere nu cade sub incidența hotărîrilor judecătorești irevocabile prevăzute de art. 452 alin. (1) Cod de procedură penală, care sunt pasibile de a fi atacate cu recurs în anulare.

În acest sens, se reiterează că procedura de atac a hotărîrilor judecătorești irevocabile cu recurs în anulare este reglementată de art. 452 Cod de procedură penală.

În temeiul art. 453 Cod de procedură penală, raportat la prevederile art. 6 pct. 44), 22 alin. (3) Cod de procedură penală, art. 4 al Protocolului nr. 7 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, hotărîrile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată.

Potrivit normei de procedură penală enunțate supra, cu recurs în anulare pot fi atacate doar acele hotărîri judecătorești irevocabile care au trecut cele două căi ordinare de atac reglementate de lege în Capitolul IV Secțiunea I și Secțiunea a 2-a a Codului de procedură penală – calea apelului și a recursului ordinar. În cazul în care, potrivit legii, o hotărîre judecătorească nu parcurge aceste două căi consecutive de atac, această hotărîre, deși a devenit irevocabilă, nu este susceptibilă de a fi contestată pe calea extraordinară de atac - recursul în anulare.

Respectiv, împotriva încheierilor judecătorești, prin care s-au soluționat alte chestiuni decât vinovăția și condamnarea persoanei, la caz, fiind vorba despre chestiunea ce ține de ridicarea excepției de neconstituționalitate, nu poate fi exercitată calea de atac - recursul în anulare.

6. Pentru toate considerentele de fapt și de drept expuse în prezenta decizie, în conformitate cu prevederile din art. 456, 455, 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de avocata Iovu Tatiana în numele inculpatului Chirtoacă Dorin, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 28 iulie 2017 în cauza penală privindu-l pe Chirtoacă Dorin XXXXX, învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 42 alin. (2), 326 alin. (3) lit. a), 324 alin. (3) lit. a), b) Cod penal, deoarece nu corespunde cerințelor de formă și conținut prevăzute la art. 455 Cod de procedură penală.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 08 noiembrie 2017.

Președinte

NICOLAEV Ghenadie

Judecător

TOMA Nadejda

Judecător

MORARU Petru